

Du sitter på bussen
etter en lang dag på jobben.
En krangel mellom
noen av passasjerene.
Rasistiske tilrop.
Eskalering mot vold.
Ei ung jente tar fram mobilen.
Filmer det som skjer.
Hva gjør du? Sier fra?

Senere, du er hjemme.
Filmklippet er synlig overalt.
Det deles og deles.
Det har gått viralt.

Regi: Sam Foster og Hayden Jones

Skuespillere: Tarjei Westby og Simen Tranulis

Lyddesign og musikk: Guy Webster

Regikonsulent og norsk oversettelse: Peder Opstad

Produsent: Akershus Teater v/Christel Forsberg

VIRAL vant Mathilda Awards 2016 for «Best Independent Production» i Queensland.

Akershus Teater er det første teateret som produserer og viser forestillingen utenfor Australia.

Passer fra 14 år

Norgespremiere **31. august 2019.**

OM VIRAL

VIRAL er et nyskrevet stykke av Sam Foster og Hayden Jones fra Shock Therapy Productions i Australia. Stykket er inspirert av en serie virkelige hendelser og utforsker vårt forhold til sosiale medier og ny teknologi, og hvordan dette preger oss i møte med rasisme, overgrep og vold.

Stykket utforsker grenselandet mellom dissosiasjon og aktiv bevisstgjøring, og stiller spørsmålene: Er det ok å filme disse hendelsene og poste dem på Internett? Hvilket ansvar har vi som vitner, og hvor går grensen for hva man kan dele?

HANDLING

Vi følger to outsiders på 14 år som leter etter den raskeste veien til oppmerksomhet og berømmelse. De finner svaret: Å lage en YouTube-kanal med sjokk-effekt. Men hva skjer når den ene videoen man ikke skulle lagt ut plutselig begynner å leve sitt eget liv og sprer seg som et virus? Hvilke konsekvenser får det for de som har lagt den ut? For de som ufrivillig er med i den?

Scenerommet er enkelt; et settstykke og to kasser. To skuespillere gir liv til 27 forskjellige karakterer.

VIRALS RELEVANS FOR UNGDOMSSKOLEN

Viral adresserer relevante problemstillinger knyttet til digital dømmekraft, sosiale medier og spredning av video eller bilder. Samtidig inspirerer forestillingen til refleksjon rundt hvordan vi forholder oss til vold, homofobi, rasisme og seksuell trakassering. Er det greit å være en tilskuer til trakassering eller vold? Er det greit å filme hendelser og dele videre? Hvilket innhold eksponeres vi for på nett, og hvilket innhold er det vi ønsker å se? Og ikke minst – hvilket ansvar tar vi?

Tematikken som elevene kan arbeide med i forbindelse med Viral er relevant for Opplæringsloven § 9A om elevenes skolemiljø. Blant annet har elevene rett på et godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring og skolen forplikter seg til å arbeide systematisk for å oppnå dette.

I læreplanene for ungdomsskolen fins det også mange relevante kompetansemål, både i Kunnskapsløftet og i ny overordnet del av læreplanen. I ny overordnet del av læreplanen er verdigrunnlaget knyttet til etisk refleksjon og etisk bevissthet spesielt relevant. Det samme gjelder de to tverrfaglige temaene folkehelse og livsmestring og demokrati og medborgerskap. Fra kunnskapsløftets læreplaner for fag er følgende kompetansemål relevante:

Samfunnsfag:

«identifisere samfunnsfaglige argument, fakta og påstander i samfunnsdebatter og diskusjoner på Internett, vurdere dem kritisk og vurdere rettigheter og konsekvenser når man offentliggjør noe på Internett»,

«gjøre greie for begrepene holdninger, fordommer og rasisme og vurdere hvordan holdninger kan bli påvirket, og hvordan den enkelte og samfunnet kan motarbeide fordommer og rasisme»,

«gi eksempler på hvordan et lovbrudd er behandlet, diskutere årsaker til og følger av kriminalitet og forklare hvordan rettsstaten fungerer»

Norsk:

«samtale om form, innhold og formål i litteratur, teater og film og framføre tolkende opplesing og dramatisering»,

«beskrive samspillet mellom estetiske virkemidler i sammensatte tekster, og reflektere over hvordan vi påvirkes av lyd, språk og bilder»

KRLE:

«drøfte verdivalg og aktuelle temaer i samfunnet lokalt og globalt: sosialt og økologisk ansvar, teknologiske utfordringer, fredsarbeid og demokrati»,

«reflektere over etiske spørsmål knyttet til mellommenneskelige relasjoner, familie og venner, samliv, heterofili og homofili, ungdomskultur og kroppskultur»

FORSLAG TIL ETTERARBEID

Her finner du forslag til hvordan du som lærer kan arbeide med elevene i etterkant av forestillingen. Du behøver ikke gjøre alle oppgavene eller benytte alle spørsmålene, men kan velge det som passer for fag, tid og tema.

- 1 Start første økt etter dere har sett forestillingen med å la elevene sitte hver for seg og skrive ned egne tanker om det de har opplevd. Be dem gjerne skrive et kort handlingsreferat, men først og fremst hvilke assosiasjoner eller tanker de har gjort seg. Be dem trekke frem en eller flere scener de mener noe om eller vil kommentere.
- 2 La så elevene sette seg sammen i grupper på 3-4 og diskutere det de har skrevet i ca. ti minutter (Se an hvordan diskusjonene går og gi ev. mer tid om du har inntrykk av at elevene har utbytte av det.). Dette kan hjelpe de elevene som ikke har fått skrevet og tenkt så mye til å få innspill fra andre og hjelp til å sette i gang egen refleksjon før dere snakker i plenum.

- 3 Innled en klassesamtale hvor du fokuserer på å oppsummere hoveddelene av handlingen først og så prøver å trekke frem ulike temaer teaterstykket tar opp, enten direkte eller indirekte. Vær raus med elevenes forslag her, da det ikke er noen fasit og poenget er at de skal både øve seg på å tolke og assosiere, men også ha gode diskusjoner i etterkant om relevante problemstillinger.
- 4 Jobb med temaene dere har kommet frem til. Under finner du forslag til diskusjonsspørsmål og oppgaver som kan være til hjelp. Det er et poeng at spørsmålene stort sett ikke har noe fasitsvar, men skal åpne for dialog og refleksjon.

OM SELVE TEATERSTYKKET

- 1 To gutter spiller alle rollene i stykket. Hva har det å si for teaterstykket?
- 2 Hvordan får skuespillerne frem de ulike karakterene og scenene i stykket?
- 3 Hvilke virkemidler brukes i oppsetningen? (lyd, lys, rekvisitter, oppsett osv.)
- 4 Forslag til skriveoppgave/dramaoppgave:
 - Hva skjer etterpå?
 - Lag en alternativ slutt
- 5 Forslag til dramaoppgave:
 - Dramatiser en scene fra Viral – fritt etter hukommelsen (eller bruk lenken til manuset).
 - Dramatiser en viral YouTube-video du kjenner til.
 - Dramatiser en aktuell problemstilling inspirert av Viral.
 - Lag en scene med minst to ulike karakterer hvor du spiller alle rollene.

DISKUSJONSSPØRSMÅL

- 1 Arthur og Stian oppretter kanalen sin og deler videoen av læreren for å bli populære. Tror dere jakten på likes og følgere kan få oss til å gjøre ting vi ellers ikke ville gjort? Hvorfor / hvorfor ikke?
- 2 Guttene i Viral diskuterer seg frem til at det er det sjokkerende som får oppmerksomhet og går viralt. Er du enig i det? Hvorfor er det i så fall sånn?
- 3 Mange av videoene i Viral har voldelig, støtende og krenkende innhold. Hva er effekten av at vi har tilgang til mye slikt innhold på internett?
- 4 Videoene i teaterstykket går viralt fordi mange deler dem videre. Hvorfor deler vi videre? Har du noen gang delt videre noe du har angret på?
- 5 Etter videoen av læreren er lagt ut, mister guttene kontroll over delingen av den og det lages også nye versjoner. Hva kan vi gjøre hvis vi har delt noe videre og angret? Hva kan vi gjøre hvis andre har delt innhold av oss?
- 6 Arthur og Stian synes tydelig at flere av de virale videoene er ubehagelige å se på. Kjenner du til videoer eller annet som har gått viralt og som du reagerer negativt på?
- 7 "Alle" vet at sendt er sendt – altså at når du har skrevet noe i en chat eller sendt et bilde eller video så har du ikke lenger kontroll over innholdet. Men hvilke konsekvenser har det at vi vet det? Tar du noen forholdsregler?
- 8 Flere av filmene som spres i Viral har krenkende innhold, som vold, homfobi eller seksuell trakassering. Tror du Internett fører til mer eller mindre av den type atferd? Hvorfor eller hvorfor ikke?
- 9 I noen av eksemplene ser vi at personer utsettes for vold og krenkelser mens tilskuere filmer hendelsen fremfor å gripe inn. Dette vet vi skjer også for eksempel ved bilulykker. Hvorfor tror du folk reagerer slik? Hva skal til for at tilskuere griper inn og hjelper i stedet?
- 10 I tilfellet der en eldre mann ble fysisk angrepet av to jenter på bussen ble jentene tatt bare fordi noen hadde filmet angrepet. Vi har også mange tilfeller av for eksempel politivold som blir oppdaget kun fordi noen filmer det. Kan det også være positivt å dokumentere dårlige hendelser hvis du ikke tør å gripe inn? Hva bør du i så fall gjøre med innholdet?
- 11 Hva ble guttene i Viral tiltalt for? (æreskrenkelse og publisering av krenkende materiale) Kjenner du regelverket for hva som er lov og ikke lov når det gjelder filming, bilder og publisering? (se gjerne www.dubestemmer.no) Er hva som er lov eller ikke viktig når vi tar avgjørelser?
- 12 Arthur skylder alt på Stian og får i tillegg skifte til en dyr privatskole. Hva synes du om det? Er det lettere å komme seg unna hvis man er fra en familie med mye penger?
- 13 I Viral straffes ikke bare de to som laget videoen og lastet den opp, men også blant annet dem som likte videoen på Internett. Hva synes du om det? Har vi et ansvar knyttet til innhold vi ser på, liker, deler eller kommenterer? Hvorfor og på hvilken måte, eller hvorfor ikke?
- 14 Rollefiguren Tinder sier i Viral: "Jeg vet egentlig ikke hvorfor jeg filmet. Det er liksom bare en vane. Viser til vennene mine. Jeg tenker kanskje at hvis du filmer det, så føles det på en måte som om du kan holde på det øyeblikket til evig tid. Uavhengig av om det er bra eller dårlig ..." Hva tenker du om dette sitatet? Er det sånn?
- 15 Læreren Lise sluttet i jobben og flyttet til en annen by. Hvordan tror du hun opplevde situasjonen?
- 16 I dag er det vanlig å filme alt fra dagligdagse ting til bursdagsfester og konserter. Da videoen av jenta som døde av overdose ble tatt, stod mange allerede med mobilene fremme og filmet konserten. Er det lettere å distansere seg fra en situasjon hvis du filmer den? Hva er bra og dårlig med å filme og dokumentere alt hele tiden?

Her finner du manuset til forestillingen:

<https://www.dropbox.com/s/k0qgijriiupzj4i/VIRAL%20av%20Foster%20og%20Jones%20i%20norsk%20oversettelse%20av%20Opstad%20190819.pdf?dl=0>

Her finner du lenker til referanser for de virkelige hendelsene som er med i Viral:

Historien om Georgia Bartter:

<https://www.youtube.com/watch?v=-ZnYVkpOM6A>

Bussangrepet:

<https://www.youtube.com/watch?v=K24FrDoNe2w>

Rasistiske gutter på toget i Brisbane (t-banen i norsk versjon):

<https://www.youtube.com/watch?v=uKv4OKY1eAk>

Her kan du få gratis råd og veiledning om du er krenket på nett:
slettme.no

Her finner du flere ressurser til bruk i undervisning om digital dømmekraft:
reddbarna.no/skole
dubestemmer.no
tryggbruk.no

Redd Barna